

Vlastnická a uživatelská práva
v
ochraně přírody

Vlastnictví & ochrana přírody a krajiny

- dřevina rostoucí mimo les
- paleontologický nález
- krajinný ráz
- planě rostoucí rostlina
- volně žijící živočich
- VKP
- ÚSES
- jeskyně
- ZCHÚ
- památný strom

Vlastnické právo

- jedno ze základních lidských práv
- právo vlastníka danou věc držet, užívat a nakládat s ní ve svém zájmu (v mezích stanovených právními předpisy)
- X práva třetích osob
- článek 11 odst. 3 LZPS – *„Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.“*

Omezení vlastnických práv

Omezení zejména vlastnických práv vyplývá především:

- z existence ZCHÚ a jejich ochranných pásem
(tj. základních i bližších ochranných podmínek)
- z vyhlášení přechodně chráněné plochy,
- z existence VKP, PO, EVL,
- z vyhlášení památného stromu a jeho ochranného pásma,
- z existence biotopu ZCHD,

a celé řady dalších skutečností

Přístup do krajiny

- právo na volný průchod přes pozemky ve vlastnictví či nájmu státu, obce nebo jiné **právnícké osoby** (x vstup do lesa; PUOS)
- omezení z výše uvedeného oprávnění
- NE zastavěné či stavební pozemky, dvory, zahrady, sady, vinice, chmelnice a pozemky určené k faremním chovům zvířat
- NE orná půda, louky a pastviny v době, kdy může dojít k poškození porostů či půdy nebo při pastvě dobytka
- při oplocování či ohrazování pozemků zajištění volného průchodu

-
- X škoda na majetku či zdraví jiné osoby + povinnost nezasahovat do práv na ochranu osobnosti či sousedských práv (!)
 - X povinnost respektovat jiné oprávněné zájmy vlastníka či uživatele pozemku a obecně závazné právní předpisy
 - každý je povinen při pohybu na cizích pozemcích včetně pohybu na pozemních komunikacích, stezkách a pěšinách, vyznačených cyklostezkách, odpočinkových místech, tábořištích a v altáncích mimo zastavěná území obcí dbát své osobní bezpečnosti nebo bezpečnosti osob svěřených a přizpůsobit své jednání stavu přírodního prostředí na těchto pozemcích a nebezpečím v přírodě obvyklým. Vlastníci pozemků neodpovídají za škody na majetku, zdraví nebo životě, vzniklé jiným osobám působením přírodních sil nebo vlastním zaviněním těchto osob.
 - z důvodové zprávy k novele provedené zákonem č. 123/2017 Sb.:

„V současné době spadá zodpovědnost za škody vzniklé osobám na cizím pozemku působením přírodních sil či jejich vlastním zaviněním na majitele pozemku. Tento stav považuje MŽP za nevhodný.“

-
- souhlas příslušného orgánu ochrany přírody ke zřizování / rušení veřejně přístupné účelové komunikace, stezky a pěšiny mimo zastavěné území
 - obce vedou přehled o veřejně přístupných účelových komunikacích, stezkách a pěšinách v obvodu své územní působnosti
 - problematika oplocování + ohrazování pozemků

Omezení vstupu z důvodu ochrany přírody

- zákaz (omezení) přístupu veřejnosti hrozí-li poškozování území v NP, NPR, NPP a v první zóně CHKO nebo poškozování jeskyně (nezbytné je projednání s obcí)
- pouze tam, kde to nevyplývá přímo ze zákona (viz I. zóny NP a NPR)
- vyznačení na všech přístupových cestách + vhodným způsobem i na jiných místech v terénu
- FORMA – opatření obecné povahy
- nutnost zdůvodnění (!) → jinak zrušení soudem
(např. ochrana tetřeva v NP Šumava – rozsudek NSS č. j. 7 Ao 62010-44)

Vstup na pozemky

- pracovníci všech orgánů ochrany přírody
- při výkonu své pracovní činnosti
- povinnost prokázat se služebním průkazem
- v nezbytných případech
- při plnění úkolů na úseku ochrany přírody a krajiny
- + možnost provádět potřebná měření, sledování, dokumentaci a požadovat informace nezbytné ke zjištění stavu přírodního prostředí
- povinnost co nejvíce šetřit vstupem dotčené pozemky a všechna práva vlastníka
- odpovědnost za škody (stát)

Předkupní právo státu & vyvlastnění

- povinnost pro vlastníky nezastavěných pozemků ležících mimo sídelní útvary na území NP, NPR, NPP a vlastníky pozemků souvisejících s jeskyněmi
- pokud orgán ochrany přírody neprojeví o tyto pozemky do 60 dnů od obdržení nabídky pozemku písemně závazný zájem, mohou vlastníci zamýšlený prodej uskutečnit
- následky nedodržení výše uvedeného postupu
- vyvlastnění = (teoretická) možnost
- § 60 zákona o ochraně přírody (účel)
- postup podle zákona o vyvlastnění

Omezení a zákaz činnosti

- § 66 zákona o ochraně přírody
- oprávnění stanovit podmínky pro výkon činnosti, která **by mohla** způsobit nedovolenou změnu obecně nebo zvláště chráněných částí přírody (popř. takovou činnost zakázat)
- **NE v případě již vydaného platného pravomocného rozhodnutí (!)**
- **pro všechny, nejen vlastníky (!)**
- preventivní charakter
- charakter „zákonné překážky“
- vyloučen odkladný účinek odvolání

Realizace managementových opatření

- viz § 68 - opatření ke zlepšování přírodního prostředí
- výzva orgánu ochrany přírody
- realizace - orgán ochrany přírody / pověřený subjekt
- upozornění na rozsah a termín prováděného zásahu
- povinnost zásah strpět + umožnit osobám, které ho provádějí, vstup na pozemek
- odpovědnost za případné vzniklé škody - orgán ochrany přírody
- praxe & příklady

Děkuji vám za pozornost

a

přeji pěkný zbytek dne.

